

Ks. Jan Daniel Szczurek
TEOLOGIA COME SCIENZA E IL SUO SIGNIFICATO PER LA SOCIETÀ

TEOLOGIA JAKO NAUKA I JEJ ZNACZENIE SPOŁECZNE

Streszczenie

Celem artykułu jest przypomnienie, że teologia jest nauką. Jest nią, ponieważ posiada zasadnicze cechy właściwe każdej nauce, a przede wszystkim: istnienie aksjomatów i zasad, odpowiednia metoda, racjonalność, pewność zdobytej wiedzy, jej użyteczność.

Teologia posiada swoje aksjomaty, które lapidarnie sformułował H. U. von Balthasar: Bóg-Absolut istnieje, Bóg objawił się człowiekowi, pełnią objawienia jest Jezus Chrystus. Teologia posiada także swoje zasady, do których można zaliczyć: *lex orandi – lex credendi* (modlitwa wyraża wiarę, wiara kształtuje modlitwę), *Deus semper maior* (Bóg [jako misterium] zawsze większy od tego, co człowiek może o Nim powiedzieć), odpowiedzialność (teologia jest odpowiedzialną mową o Bogu [verantwortete Rede von Gott]).

Teologia posługuje się ogólną metodologią nauk. Ze względu na swą specyfikę posiada także własną, szczegółową metodę, którą ogólnie nazywamy metodą teologiczną, pozwalającą m.in. odróżnić to, co jest objawione od tego, co takim nie jest. Elementami tej metody są: *auditus fidei* (odpowiednik doświadczenia w naukach przyrodniczych), *intellectus fidei* (odpowiednik systematycznej wiedzy o przedmiocie danej dziedziny wiedzy w innych naukach), *speculatio* (odpowiednik teorii i hipotez w innych naukach).

Naukowość teologii wynika z jej racjonalności. Jej najgłębszą podstawą jest wcielenie się *Logosu*. Jest zbiorem twierdzeń wewnętrznie niesprzecznym, wzajemnie ze sobą powiązanych. Oznacza to, że jej twierdzenia podlegają zasadom logiki formalnej.

Teologia daje wiedzę pewną. Źródłem jej pewności jest nieomylność Boga (por. Tt 1, 2; Hbr 6, 18). Najwyższy stopień pewności posiadają dogmaty wiary. W wyniku rozwoju dogmatu, a także teologii, stopień pewności twierdzeń teologicznych ulega zmianie. Niestety, teologia współczesna unika określania pewności teologicznej swych twierdzeń, co osłabia jej naukowy charakter.

Teologia jest użyteczna analogicznie do użyteczności innych nauk. Teologia jako nauka służy prawdzie (także w sensie Arystotelesowskiej *theoria*), poznając ją u samego źródła (objawiającego Boga), a dzięki temu pozwala także przekształcać rzeczywistość (w sensie *techne*), przede wszystkim samego człowieka. Poszczególne dyscypliny teologiczne mogą mieć bardziej „teoretyczny”, albo „techniczny” (praktyczny) charakter, np. teologia dogmatyczna – bardziej teoretyczny, teologia moralna (z teologią duchowości) – bardziej praktyczny. Najbardziej praktyczne znaczenie ma – jak się wydaje – odpowiedź na pytanie o sens ludzkiego istnienia i o wartość konkretnej osoby.